

Sygn. akt VI ACa 1069/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Agata Zajac

Sędziowie: SA Jacek Sadowski

SO (del.) Jolanta Pyżlak (spr.)

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) S.A. w K.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O. i Powiatowi O.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 28 lutego 2014 r.

sygn. akt III C 1664/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie czwartym w ten sposób, że zasądza na rzecz (...) S.A. w K. od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. kwotę 95 zł (dziewięćdziesiąt pięć złotych) a od Powiatu O. kwotę 12 699 zł (dwanaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1069/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 października 2012r. (...) S.A. z siedzibą w K. wnosila o zasądzenie od Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w O. kwoty 446 109,04 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 422 520,90 zł od dnia 27 października 2012r. do dnia zapłaty oraz odsetkami od kwoty 20 288,14 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 3 300 zł od 27 października 2012r. do dnia zapłaty. Pozew został złożony w elektronicznym postępowaniu upominawczym, jednak wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty został przekazany do trybu zwykłego.

Pismem z dnia 20 lutego 2013r. (...) Sp. z o.o. w O. poinformowało o przekształceniu pozwanego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w O. w spółkę, której wpis do KRS-u nastąpił w dniu 13 listopada 2012r., wniosło o oddalenie powództwa co do kwoty 3300 zł wobec jej zapłaty w dniu 25 stycznia 2013r., a w pozostałym zakresie o oddalenie powództwa wobec przejęcia zobowiązań ZOZ-u przez Powiat O.. Wniosło o wezwanie Powiatu O. na podstawie art. 194§1 k.p.c. do udziału w postępowaniu.

Pismem z dnia 15 kwietnia 2013r. powódka oznaczyła pozwanego jako (...) Spółkę z o.o. w O., wniosła też o wezwanie do udziału w postępowaniu Powiatu O. na podstawie art. 194§3 k.p.c. Jednocześnie cofnęła pozew co do kwoty 3 300 zł, domagając się nadal odsetek od tej kwoty za okres od 27 października 2012r. do dnia 25 stycznia 2013r.

Pismem z dnia 31 października 2013r. powódka cofnęła pozew co do kwoty 442 809,04 zł wobec jej zapłaty przez Powiat O. w dniu 27 września 2013r., podtrzymała powództwo co do kwoty 106,96 zł tytułem odsetek od kwoty 3 300 zł oraz co do kwoty 2 420,68 zł tytułem odsetek od kwoty 20 288,14 zł za okres od 28 października 2012r. do 27 września 2013r. Powódka domagała się zasądzenia tych kwot od pozwanych solidarnie.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2013r. Sąd wezwał do udziału w postępowaniu w charakterze pozwanego Powiat O. na podstawie art. 194§3 k.p.c.

Pozwany Powiat O. wniósł o oddalenie powództwa, ewentualnie o nieobciążanie go kosztami postępowania w sprawie.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2014r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie w sprawie z powództwa (...) S.A. z siedzibą w K. przeciwko (...) Spółki z o.o. z siedzibą w O. oraz Powiatowi O. o zapłatę - w pkt I zasądził od (...) Spółki z o.o. na rzecz powoda kwotę 106,96 zł, w pkt II zasądził do Powiatu O. na rzecz powoda kwotę 2420,68 zł, w pkt III w pozostałym zakresie postępowanie umorzył, w pkt IV zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 12 794 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w pkt V nakazał zwrócić powodowi kwotę 16 729 zł tytułem nienależnie pobranej opłaty.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Powodowej spółce przysługiwały od Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w O. dochodzone pozwem należności z tytułu umów sprzedaży produktów farmaceutycznych oraz z tytułu zawrotu wadium (kwota 3 300zł). Okoliczność ta była niesporna. Należności te zostały zapłacone: kwota 3300 zł w dniu 25 stycznia 2013r. przez (...) Sp. z o.o. w O., zaś pozostała należność przez Powiat O. w dniu 27 września 2013r.

Pierwotnie pozwany zakład opieki zdrowotnej został przekształcony w spółkę, która została ujawniona w KRS w dniu 13 listopada 2012r. Uchwałą Rady Powiatu z dnia 19 października 2012r. ustalono wysokość wskaźnika zadłużenia likwidowanego zakładu opieki zdrowotnej na 1,16 i wyrażono zgodę na przejęcie zobowiązań publicznoprawnych i cywilnoprawnych tego podmiotu do kwoty 48 000 000 zł. Wykaz zobowiązań został ustalony uchwałą z 20 listopada 2012r., gdzie wskazano m.in. na przysługujące powódce wierzytelności. W dniu 28 grudnia 2012r. powódka i Powiat O. zawarły porozumienie dotyczące przejęcia zobowiązań zlikwidowanego ZOZ-u. W dniu 27 września 2013r. należność została zapłacona za wyjątkiem odsetek od kwoty 20 258,76 zł stanowiącej skapitalizowane na dzień wniesienia pozwu odsetek od należności głównej, wynoszących 2420,68 zł. Nie zostały zapłacone również odsetki od kwoty 3300 zł za okres od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty wynoszące 106,96 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, iż wobec cofnięcia pozwu postępowanie w tej części należało umorzyć na podstawie art. 355§1 k.p.c. uznając cofnięcie za dopuszczalne.

Dochodzone przez powódkę odsetki od kwoty 3300 zł zdaniem Sądu Okręgowego znajdowały podstawę w przepisie art. 481§1 i 2 w zw. z art. 359§1 i 2 k.c. Były to odsetki za opóźnienie, których wysokość nie budziła wątpliwości. Żądanie odsetek od kwoty 20 288,14 zł za okres od daty wniesienia powództwa do 27 września 2013r. Sąd Okręgowy uznał również za uzasadnione na podstawie ww. przepisów w zw. z art. 482§ k.c. Były to odsetki od skapitalizowanych

odsetek, a wysokość dochodzonej z tego tytułu kwoty nie budziła wątpliwości. Wskazane należności uboczne nie zostały zaspokojone.

Sąd Okręgowy wskazał, iż pozwany (...) Spółka z o.o. w O. stała się uniwersalnym następcą prawnym zlikwidowanego ZOZ-u na podstawie art. 80 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej, przekształcenie nastąpiło w toku sprawy. Generalnie na tle ustawy o działalności leczniczej za zobowiązania przekształcanego samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej odpowiada utworzona spółka. Jednak z mocy przepisu szczególnego tj. art. 72 tej ustawy podmiot tworzący (tu Powiat O.) może przejąć niektóre z zobowiązań ZOZ-u. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Strony nie złożyły jednak do akt porozumienia i brak było podstaw do przyjęcia i uznania, czy wszystkie zobowiązania ZOZ-u zostały w ten sposób przejęte. Z uchwały Powiatu wynika, iż odpowiedzialność ta została limitowana określoną w niej kwotą. Uwzględniając powyższe oraz mając na uwadze fakt, iż to (...) dokonało zapłaty kwoty 3300 zł Sąd Okręgowy przyjął, iż przez fakt spełnienia tego świadczenia pozwana uznała swoją odpowiedzialność w zakresie tego zobowiązania i jako podmiot dokonujący zapłaty powinna zaspokoić również roszczenie powoda z tytułu odsetek za opóźnienie za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Wobec czego Sąd pierwszej instancji zasądził kwotę 106,96 zł od (...) Spółki z o.o.

Sąd Okręgowy wskazał, iż pozostałą kwotę zasądził od Powiatu O. jako podmiotu, który zawarł z powódką porozumienie i zapłacił ostatecznie dochodzone w niniejszej sprawie wierzytelności, mając na uwadze treść art. 72 ustawy o działalności leczniczej.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji w niniejszej sprawie brak było podstaw prawnych do zasądzenia ww. należności solidarnie od pozwanych, gdyż podstawa ich solidarnego zobowiązania nie wynikała z przepisu ustawy ani z czynności prawnej, a świadczenie było podzielne (art. 369 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego pomimo cofnięcia pozwu powódce należy był zwrot kosztów procesu, co uzasadniało zasądzenie ich od pozwanych jako następców prawnych pod tytułem ogólnym i szczególnym pierwotnie pozwanego ZOZ-u. Wniesienie powództwa było uzasadnione, bowiem należności nie zostały spełnione do dnia wniesienia pozwu i przez długi okres po jego doręczeniu przeciwnikowi. Czynności podejmowane przez powoda w niniejszej sprawie Sąd uznał za celowe i wskazał, iż wniosek od dopozwanie został wniesiony pół roku przez zapłatą należności. Dochodzone należności zostały zaspokojone w toku procesu, a zatem pozwanych należy uznać za przegrywających spór w całości pomimo cofnięcia pozwu. Wobec faktu, iż pozwani nie przedstawili sądowi szczegółowych danych pozwalających określić za jakie zobowiązania przekształcanego ZOZ-u odpowiada następca ogólny, a za jakie szczególny, nie było możliwości modyfikowania w tym zakresie odpowiedzialności z tytułu kosztów, wobec czego Sąd Okręgowy zasądził je solidarnie od obydwu pozwanych na podstawie art. 98 §1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. Na koszty te składała się opłata od pozwu oraz wynagrodzenie pełnomocnika według stawek minimalnych i opłata skarbową od pełnomocnictwa. Sąd jednocześnie zwrócił część opłaty od pozwu jako nienależnie pobranej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany (...) Spółka z o.o. z siedzibą w O., zaskarżając ww. wyrok w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt I i IV wyroku. Podniósł następujące zarzuty:

1. naruszenie art. 233§1 k.p.c. poprzez zaniechanie całościowej oceny zebranego materiału dowodowego i ich wnikliwego zbadania, polegające na pominięciu dowodów z dokumentów potwierdzających spłatę długu oraz przejęcia zobowiązań przez Powiat O. z uwzględnieniem treści zawartego między powódką a Powiatem O. porozumienia, co doprowadziło Sąd do dokonania sprzecznych z tymże materiałem ustaleń faktycznych;
2. naruszenie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania solidarnie od pozwanych, w sytuacji kiedy powód cofnął powództwo niemal w całości, a pozwanego ad. 1 nie można uznać za stronę przegrywającą;
3. naruszenie art. 72 ustawy z 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 Nr 112 poz. 654) poprzez jego niezastosowanie skutkujące błędnym przyjęciem, iż Powiat O. nie przejął z mocy prawa wszystkich należności przysługujących powodowi, w tym odsetek od kwoty 3300 zł za okres od dnia 27 października 2012r. do 25 stycznia

2013r., podczas gdy wykładnia tego przepisu wskazuje, iż po osiągnięciu określonego wskaźnika podmiot tworzący samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej przejmuje wszelkie zobowiązania powyższej określonej kwoty,

4. naruszenie art. 519 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że nie znajduje on zastosowania w przedmiotowej sytuacji w zakresie kwoty 106,96 zł z tytułu odsetek od kwoty dobrowolnie świadczonej przez pozwanego ad. 1, podczas gdy spełnione zostały w niniejszej sprawie wszelkie przesłanki przejęcia długu przez Powiat O., a co za tym idzie doszło do zwolnienia z długu pozwanego (...) Sp. z o.o.

W konsekwencji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa wobec niego w całości i zmianę rozstrzygnięcia o kosztach poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, a także zasądzenie kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej zasługuje na uwzględnienie jedynie częściowo w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Sąd Apelacyjny podziela natomiast ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne Sądu Okręgowego w zakresie merytorycznej oceny żądania pozwu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. należy zauważyć, iż zgodnie z treścią tego przepisu sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a zatem z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Podnosząc w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. strona musi wykazać jakich dowodów Sąd nie oceni lub ocenił wadliwie, jakie fakty pominął i jaki wpływ pominięcie faktów czy dowodów miało na treść orzeczenia. Tylko ocena rażąco błędna lub sprzeczna z treścią materiału dowodowego, nieodpowiadająca zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego może czynić usprawiedliwionym zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c.

Przenosząc te ogólne rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż strona pozwana sprecyzowała, że zarzut ten dotyczy nienależytej oceny porozumienia zawartego przez powoda z Powiatem O.. Jednakże jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, strony nie złożyły do akt niniejszej sprawy ww. porozumienia, a jedynie zestawienie porozumień zawartych przez Powiat O. z wierzycielami likwidowanego ZOZ-u (k. 804-810). A zatem podniesiony zarzut jest bezprzedmiotowy, Sąd Okręgowy nie mógł bowiem ocenić dokumentu, którego strony nie złożyły do akt, a jedynie powołały się istnienie takiego dokumentu. Sąd Okręgowy ustalił jako niesporny fakt zawarcia takiego porozumienia, wskazał jednak, iż nie może dokonać ustalenia jakie konkretnie zobowiązania zostały przejęte przez Powiat (k. 888). Natomiast z samego faktu zawarcia porozumienia nie można domniemywać, że Powiat przejął wszystkie zobowiązania likwidowanego ZOZ-u, taki bowiem wniosek jest sprzeczny z uchwałą Rady Powiatu z 19 października 2012r. zgodnie z którą przejęto te zobowiązania jedynie częściowo tj. do wysokości 48 000 000 zł. Likwidowany ZOZ miał wielu wierzycieli, a wobec niezłożenia do akt porozumienia zawartego przez Powiat z powodem nie można ustalić czy dochodzona niniejszym pozwem kwota z tytułu zwrotu wadium została objęta ww. kwotą.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 72 z 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 Nr 112 poz. 654). Zgodnie z ust. 1 pkt 1 tego przepisu - jeżeli wartość wskaźnika zadłużenia ustalona zgodnie z art. 70 i 71 wynosi powyżej 0,5 – podmiot tworzący przed dniem przekształcenia przejmuje zobowiązania samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej o takiej wartości, aby wskaźnik zadłużenia wyniósł nie więcej niż 0,5. Z przepisu tego nie wynika, aby przy zaistnieniu wskazanych przesłanek przejęciu podlegały wszystkie zobowiązania zakładu, lecz

jedynie zobowiązania do określonej wartości. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu przejęciu w pierwszej kolejności podlegają zobowiązania najdawniej wymagalne obejmujące kwotę główną wraz z odsetkami. Pozwany (...) Spółka z o.o. jest legitymowany biernie w niniejszej sprawie na mocy art. 80 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej jako następca prawny zlikwidowanego zakładu opieki zdrowotnej – pod tytułem ogólnym. Jeżeli zatem twierdził, iż zobowiązania objęte niniejszym pozwem w całości zostały przejęte przez następcę prawnego pod tytułem szczególnym, to powinien to udowodnić. Pozwany sam zapłacił dochodzoną z tytułu wadium kwotę w toku procesu, a zatem uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, nadto nie przedstawił dowodów, z których by wynikało przejęcie przez inny podmiot zobowiązania z tytułu należności ubocznych od tej kwoty.

Nie jest zasadny również zarzut naruszenia art. 519 k.c. Jak się wskazuje w orzecznictwie przepisy dotyczące przekształceń zakładów opieki zdrowotnej mają charakter przepisów szczególnych i wyłączają reguły zmiany dłużnika wynikające z art. 519 k.c. (tak SN w wyroku z 29 czerwca 2005r. III CK 679/04 LEX Nr 180891). Nadto wobec niezłożenia porozumienia nie można także ustalić jakie inne zobowiązania zostały przejęte przez Powiat w ramach przejęcia długów likwidowanego zakładu opieki zdrowotnej - poza zobowiązaniem, które zostało przez niego spełnione.

Zasadnie Sąd Okręgowy uznał pozwanego (...) Spółka z o.o. za przegrywającego w niniejszej sprawie również w części w jakiej cofnięto powództwo. Jak się wskazuje w orzecznictwie - jeżeli przyczyną cofnięcia pozwu jest zapłata wymagalnej należności przez pozwanego w toku procesu, powód nie może być uznany za przegrywającego sprawę. W niniejszej sprawie pozwany zapłacił dochodzoną z tytułu wadium kwotę 3300 zł w toku procesu i z tego powodu powód cofnął powództwo w tym zakresie, należność była wcześniej wymagalna, a zatem pozwanego należy uznać za przegrywającego niniejszą sprawę. Jednakże w niniejszej sprawie nie było podstaw do zastosowania odpowiedzialności solidarnej pozwanym z tytułu kosztów procesu, brak było bowiem przesłanek z art. 105§2 k.p.c. Pozwani powinni zwrócić powodowi koszty odpowiednio do swego udziału w sprawie (art. 105 § 1 zd.2 k.p.c.). Skoro z materiału dowodowego wynika, iż pozwany (...) spółka z o.o. ponosił odpowiedzialność jedynie co do kwoty 3300 zł z odsetkami, to tylko w takim zakresie powinien być obciążony kosztami.

W pozostałym zakresie koszty te powinien ponieść Powiat O.. W dacie kiedy powód złożył wniosek o wezwanie do udziału w postępowaniu Powiatu O. zapadła już uchwała o przejęciu zobowiązań i Powiat był dłużnikiem powoda. Wstąpił do niniejszego procesu jako następca zakładu opieki zdrowotnej pod tytułem szczególnym. Wprawdzie dokonano zapłaty należności jeszcze przed doręczeniem pozwanemu postanowienia sądu o wezwaniu do udziału w postępowaniu, ale nastąpiło to już po wniesieniu pozwu i złożeniu pisma z wnioskiem o wezwanie do udziału w postępowaniu. W sytuacji gdy po wniesieniu pozwu pozwany uiszcza należność, która już wcześniej była wymagalna, nie można uznać, aby nie dał powodu do wytoczenia powództwa. W świetle art. 98 k.p.c. powód może domagać się zwrotu od pozwanych kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw. Niewątpliwie wytoczenie powództwa było czynnością celową, a poniesione koszty (opłata do pozwu i koszty pełnomocnika) miały charakter kosztów niezbędnych. Brak jest podstaw, aby uznać, iż to powód powinien ponieść koszty związane z wytoczeniem niniejszej sprawy.

Tym samym zaskarżone rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w pkt IV wyroku zostało zmienione jedynie w ten sposób, iż koszty rozdzielono stosownie do udziału każdego z pozwanych w sprawie, przy czym pozwany (...)ponosi odpowiedzialność jedynie za 0,74 % tych kosztów, bowiem uznany jest za przegrywającego postępowanie w związku z faktem, iż spłacił w takiej części należności dochodzone pozwem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 i 386§1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. uznając pozwanego za przegrywającego co do zasady wobec oddalenia apelacji co do rozstrzygnięcia merytorycznego, a uwzględnienia jej jedynie co do rozstrzygnięcia o kosztach.